

Паперова копія
електронного документа

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ (Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

№ _____
На № _____ від _____

Асоціація міст України

Міністерство фінансів України на виконання доручень Прем'єр-міністра України В. Гройсмана від 15.07.2019 № 22377/2/1-19 до листа Асоціації міст України від 27.06.2019 № 5-316, Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України С. Кубіва від 29.07.2019 № 22377/4/1-19 до листа Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів та осіб з інвалідністю від 08.07.2019 № 04-35/15-449, Віце-прем'єр-міністра України П. Розенка від 01.08.2019 № 26210/1/1-19 до листів Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я від 29.07.2019 № 04-25/13-614(135250), Секретаріату Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 № 24532/1/1-19, Ковельської районної ради Волинської області від 10.07.2019 № 160/03.11/2-19 розглянуло звернення Асоціації міст України до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України щодо окремих проблемних питань місцевих бюджетів, прийняте учасниками Дня Діалогу з владою 18.06.2019 в рамках XV Українського муніципального форуму в м. Одеса, та в межах компетенції повідомляє.

Інформація щодо порушених у зазначеному зверненні Асоціації міст України питань надається у додатку до цього листа.

Додаток: на 13 арк. в 1 прим.

Директор Департаменту
місцевих бюджетів

Є. КУЗЬКІН

Дуля Е.А. 201-56-25

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 20B4E4ED0D30998C040000002CA72A00164C7100

Підписувач Кузькін Євген Юрійович

Дійсний з 22.02.2019 0:00:00 по 22.02.2021 0:00:00

Міністерство фінансів України

05210-02-10/20051 від 06.08.2019

Інформація
щодо розгляду питань звернення Асоціації міст України

До пункту 5

Щодо зарахування до бюджетів місцевого самоврядування податку на доходи з фізичних осіб в обсязі не менше 75%

У рамках реалізації реформи міжбюджетних відносин внесено зміни до бюджетного законодавства і забезпечено створення реального підґрунтя для виконання місцевими органами влади своїх повноважень в частині надання якісних суспільних послуг та ефективного функціонування бюджетної сфери.

Змінами до Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) враховано дотримання принципу збалансованості, відповідно до якого закріплення за рівнями бюджетів певних видів доходів чи їх частини здійснюється з урахуванням видаткових повноважень, які фінансуються з відповідних бюджетів.

Також зазначеними змінами до Кодексу передбачено встановлення нових нормативів зарахування податку на доходи фізичних осіб, а саме: до бюджетів міст обласного значення, районів та об'єднаних територіальних громад – 60%, обласних бюджетів – 15%, до державного бюджету – 25%.

Під час визначення складу доходів місцевих бюджетів та нормативів зарахування податків і зборів до відповідних бюджетів було враховано:

- обсяг видаткових повноважень, які делегуються державою на виконання місцевим органам влади (у розрізі їх рівнів);
- зміну механізму фінансування видатків на освіту та охорону здоров'я – джерелом їх фінансування визначено субвенції з державного бюджету.

Таким чином, зміна частки зарахування до бюджетів місцевого самоврядування податку на доходи фізичних осіб в обсязі 75% призведе до втрат державного та обласних бюджетів.

Внесення будь-яких змін до Кодексу повинно розглядатися комплексно в рамках здійснення заходів з децентралізації і розмежування повноважень між органами виконавчої влади в частині реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

До пункту 6

Щодо перерозподілу дотації у 2019 році на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я між місцевими бюджетами

Міністерство фінансів доповідало із зазначеного питання листами від 30.05.2019 № 05210-02-3/14207, від 04.07.2019 № 05210-09-3/17275 та від 31.07.2019 № 05210-02-3/19686, у яких, зокрема, зазначалося, що правові засади функціонування бюджетної системи України, її принципи, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства визначаються Кодексом.

У грудні 2014 та 2018 років до Кодексу внесено ґрунтовні зміни щодо міжбюджетних відносин, які пройшли процедуру всебічного узгодження, в тому числі, і з всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування.

Положення щодо додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я (далі – додаткова дотація), зокрема напрями її спрямування, параметри та критерії розподілу між обласними бюджетами, регулюються статтею 103⁶ Кодексу.

Так, розподіл додаткової дотації між обласними бюджетами здійснюється за параметрами та у пропорціях, що визначені Кодексом:

50 відсотків обсягу – пропорційно до питомої ваги приведенного індексу відносної податкоспроможності зведеного бюджету області;

50 відсотків обсягу – пропорційно до питомої ваги чисельності наявного населення області.

Щодо розподілу додаткової дотації між місцевими бюджетами, то Кодексом встановлено, що він здійснюється у порядку, визначеному обласними державними адміністраціями, за погодженням з Кабінетом Міністрів України та затверджується рішенням про обласний бюджет.

Застосування такої норми, насамперед, має на меті забезпечити дотримання таких принципів бюджетної системи, як ефективність, результативність, та забезпечити оптимальний розподіл зазначеної дотації між місцевими бюджетами.

Відповідно до статті 115 Кодексу контроль за дотриманням бюджетного законодавства щодо районних та міських (міст обласного значення) бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад покладено на обласні державні адміністрації.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.01.2019 № 14-р погоджено розподіл додаткової дотації між місцевими бюджетами у 2019 році відповідно до пропозицій, поданих облдержадміністраціями.

До пункту 7

Щодо спрямування 20% коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах безпосередньо до бюджетів міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад

Зазначена пропозиція потребуватиме внесення відповідних змін до Кодексу. При цьому зазначене матиме наслідком необхідність розподілу субвенції між близько 900 місцевих бюджетів (міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад) замість 25, що призведе до значного ускладнення та затягування процесу планування та виконання заходів з розвитку доріг.

Крім того, відповідно до інформації Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання у 2011–2012 роках та у I півріччі 2013 року субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах відзначено, що механізм розподілу коштів субвенції між бюджетами місцевого самоврядування призводив до розпорошення, та, як наслідок, неефективного використання коштів субвенції.

Водночас питання особливостей умов та порядку надання субвенції можливо врегулювати шляхом внесення змін до Порядку спрямування коштів державного дорожнього фонду (постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1085), яким врегульовано механізм надання субвенції, та відповідними організаційно-розпорядчими заходами обласних державних адміністрацій.

До пункту 8

Щодо забезпечення неухильного виконання Державною фіскальною службою України (далі – ДФС) підпункту 12.3.3 пункту 12.3 статті 12 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) стосовно надання органам місцевого самоврядування інформації про суми нарахованих, сплачених, надмірно сплачених податків і зборів до місцевих бюджетів на відповідних територіях, суми податкового боргу та суми списаного податкового боргу, розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків, суми наданих податкових пільг у розрізі платників податків

Статтею 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно зі статтею 19¹ ПКУ здійснення адміністрування податків, зборів, платежів та контролю за своєчасністю подання платниками податків звітності, достовірністю, повнотою

нарахування та сплати податків, зборів, платежів, організація збору податкової інформації та внесення її до інформаційних баз даних належить до повноважень контролюючих органів.

Підпунктом 12.3.3 пункту 12.3 статті 12 ПКУ встановлено, що контролюючі органи відповідно до Кодексу подають органам місцевого самоврядування у розрізі джерел доходів звітність:

про суми нарахованих та сплачених податків і зборів, суми податкового боргу та надмірно сплачених до місцевих бюджетів податків і зборів на відповідних територіях – щомісячно, не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним;

про суми списаного податкового боргу; розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків; суми наданих податкових пільг, включаючи втрати доходів бюджету від їх надання, – щокварталу, не пізніше 25 днів після закінчення звітного кварталу.

Водночас абзацом шостим цього підпункту встановлено, що зазначена звітність по платниках надається контролюючим органом за запитом органу місцевого самоврядування.

За інформацією ДФС, на виконання статті 12 ПКУ організовано роботу підпорядкованих територіальних органів ДФС в частині надання з 1 січня 2019 року органам місцевого самоврядування щомісячної звітності про суми нарахованих, сплачених, надміру сплачених податків і зборів, суми податкового боргу та щоквартальної звітності про суми списаного податкового боргу, розстрочені і відстрочені суми податкового боргу, суми наданих податкових пільг до місцевих бюджетів на відповідних територіях.

У той же час існує низка законодавчих актів, якими встановлено певні обмеження, передбачені для податкової інформації з обмеженими доступом.

Статтею 21 Закону України «Про інформацію» визначено види інформації з обмеженим доступом, одним з яких є конфіденційна інформація. При цьому конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, і яка, в свою чергу, може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

Згідно зі статтею 16 зазначеного Закону податкова інформація – це сукупність відомостей і даних, що створені або отримані суб'єктами інформаційних відносин у процесі поточної діяльності і необхідні для реалізації покладених на контролюючі органи завдань і функцій у порядку, встановленому ПКУ.

Правовий режим податкової інформації визначається ПКУ та іншими законами.

Відповідно до пункту 74.3 статті 74 ПКУ зібрана податкова інформація та результати її опрацювання використовуються для виконання покладених на контролюючі органи функцій та завдань, а також центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, для формування та реалізації єдиної державної податкової та митної політики.

До того ж підпунктом 17.1.9 пункту 17.1 статті 17 ПКУ встановлено, що платник податків має право на нерозголошення контролюючим органом (посадовими особами) відомостей про такого платника без його письмової згоди та відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, державну, комерційну чи банківську таємницю та стали відомі під час виконання посадовими особами службових обов'язків.

Відповідно до підпункту 21.1.6 пункту 21.1 статті 21 ПКУ посадові та службові особи контролюючих органів зобов'язані не допускати розголошення інформації з обмеженим доступом, що одержується, використовується, зберігається під час реалізації функцій, покладених на контролюючі органи.

Водночас статтею 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації» встановлено, що розпорядники інформації, які володіють конфіденційною інформацією, можуть поширювати її лише за згодою осіб, які обмежили доступ до інформації, а за відсутності такої згоди – лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Таким чином, персоніфікована інформація за порядком доступу не є відкритою, оскільки ДФС як контролюючим органом гарантується право платника на нерозголошення відомостей про такого платника, і тому її надання на запити можливе виключно в межах підпункту 17.1.9 пункту 17.1 статті 17 ПКУ, тобто за письмовою згодою платника.

При цьому зазначаємо, що надання контролюючими органами звітної інформації дозволяє органам місцевого самоврядування здійснювати моніторинг надходжень податків і зборів до місцевих бюджетів і ніяким чином не впливає на розмір доходів місцевих бюджетів.

До того ж наявність у органів місцевого самоврядування податкової інформації в розрізі платників податків фактично не впливатиме на покращання ефективності адміністрування податків і зборів, оскільки функцію здійснення адміністрування податків і зборів покладено виключно на контролюючі органи.

До пункту 9

Щодо забезпечення зарахування податку на доходи фізичних осіб, нарахованого та утриманого з найманих працівників як відокремлених, так і виробничих структурних, і функціональних структурних підрозділів, філій, відділень юридичних осіб (тобто незалежно від організації структури юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців) до місцевих бюджетів за місцем здійснення діяльності таких структурних підрозділів

Відповідно до Податкового та Бюджетного кодексів України податок на доходи фізичних осіб, який сплачується податковим агентом – юридичною особою (її філією, відділенням, іншим відокремленим підрозділом) чи представництвом нерезидента – юридичної особи, зараховується до відповідного місцевого бюджету за її місцезнаходженням (розташуванням).

У разі якщо відокремлений підрозділ не уповноважений нараховувати (сплачувати) податок на доходи фізичних осіб за такий відокремлений підрозділ, податок перераховує юридична особа до місцевого бюджету за місцезнаходженням такого відокремленого підрозділу.

Статтею 64 Господарського кодексу України встановлено, що підприємство може складатися з виробничих структурних підрозділів (виробництв, цехів, відділень, дільниць, бригад, бюро, лабораторій тощо), а також функціональних структурних підрозділів апарату управління (управління, відділів, бюро, служб тощо).

Підприємство має право створювати філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи, погоджуючи питання про розміщення таких підрозділів підприємства з відповідними органами місцевого самоврядування в установленому законодавством порядку.

Також ПКУ встановлено відповідальність за своєчасне та повне перерахування сум податку до бюджету, яку несе юридична особа або її відокремлений підрозділ, що нараховує (виплачує) оподатковуваний дохід.

Відповідно до статті 18 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на договірній і податковій основі та на засадах підконтрольності у межах повноважень, наданих органам місцевого самоврядування законом.

Таким чином, у органів місцевого самоврядування також є важелі впливу та повноваження для вирішення питання сплати до місцевих бюджетів податку на доходи фізичних осіб суб'єктами господарювання, які розміщують свої підрозділи та здійснюють діяльність на території місцевих рад.

Окремо слід зазначити, що з метою забезпечення дотримання податковими агентами вимог Податкового та Бюджетного кодексів України в частині перерахування податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів за місцем провадження діяльності ДФС на постійній основі проводить роботу з платниками податків щодо дотримання ними порядку постановки на облік та сплати податку на доходи фізичних осіб за місцезнаходженням відокремлених підрозділів.

Також, оскільки податок на доходи фізичних осіб є бюджетоформуєчим податком для місцевих бюджетів, увагу органів ДФС, насамперед, приділено проведенню заходів щодо забезпечення надходжень цього податку до бюджетів територіальних громад за фактичним місцем проведення платниками податку їх діяльності.

До пункту 10

Щодо забезпечення збереження чинних стабільних джерел надходжень місцевих бюджетів, зокрема акцизного податку з виробленого в Україні пального та акцизного податку з ввезеного на митну територію України пального

Відповідно до пункту 43¹ розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Кодексу частина (13,44%) акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального у 2019 році зараховується до загального фонду бюджетів місцевого самоврядування.

У 2020 році відповідно до частини третьої статті 29 та статті 24² Кодексу надходження акцизного податку з пального у повному обсязі віднесено до спеціального фонду державного бюджету на розвиток дорожнього господарства.

Частина коштів державного дорожнього фонду (35%) спрямовується на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах (у вигляді субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам) відповідно до статті 24² Кодексу.

До пункту 11

Щодо списання заборгованості місцевих бюджетів перед державним бюджетом за середньостроковими позиками

Зазначена пропозиція дублює пропозиції минулих років, щодо яких Міністерство фінансів надавало свої обґрунтування.

Так, пунктом 23 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» було передбачено Кабінету Міністрів України за підсумками трьох кварталів 2018 року внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Державного бюджету України на 2018 рік у частині списання заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам у 2009–2014 роках за рахунок коштів єдиного казначейського рахунка, яка перебуває на обліку в Державній казначейській службі України.

Водночас списання заборгованості передбачає наявність джерела. Крім цього, необхідно обґрунтувати неможливість місцевих бюджетів погасити таку заборгованість.

Відповідно до Кодексу зміни до закону про державний бюджет можуть вноситися у разі перевиконання за підсумками трьох кварталів надходжень Державного бюджету України, врахованих у розписі на відповідний період.

З огляду на стан виконання Державного бюджету України на 2018 рік умови для внесення змін були відсутні.

Отже, для врегулювання питання погашення заборгованості за середньостроковими позиками (шляхом повернення або списання), насамперед, необхідно визначитись із джерелом фінансового забезпечення такого погашення в обсязі 9 млрд гривень.

До пункту 12

Щодо удосконалення формули розподілу освітньої субвенції

Діюча формула розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1088, визначає розрахункову кількість ставок педагогічних працівників, яка визначена на підставі навчального навантаження, розрахункову наповнюваність класів та навчальних планів.

Зазначена формула спрямована на підвищення якості надання освіти шляхом стимулювання органів місцевого самоврядування до здійснення заходів щодо оптимізації

неефективної мережі шкіл. Коштами освітньої субвенції забезпечується у повному обсязі оплата праці оптимальної чисельності вчителів при максимально ефективній мережі шкіл.

Тобто, у разі наявності шкіл з низькою наповнюваністю класів відповідні місцеві ради мають покривати дефіцит коштів освітньої субвенції за рахунок власних доходів.

Пропозиції Асоціації міст України щодо врахування реального контингенту учнів, зменшення розрахункової наповнюваності класів, оплати годин індивідуальної форми навчання, оплати праці вихователів груп подовженого дня, видатків на заміну тимчасово відсутніх працівників потребуватиме суттєвих додаткових коштів з державного бюджету.

Тільки на врахування реального контингенту учнів необхідно додатково понад 2 млрд гривень.

Неінфляційні джерела покриття додаткових видатків відсутні.

На сьогодні у Міністерстві освіти і науки України створена та функціонує міжвідомча робоча група щодо удосконалення формули розподілу освітньої субвенції.

Ураховуючи зазначене, пропозиції Асоціації міст України в частині внесення змін до формули розподілу освітньої субвенції будуть опрацьовані в рамках роботи вказаної робочої групи та з урахуванням фінансових можливостей Державного бюджету України.

До пункту 13

Щодо забезпечення у 2019 році необхідного рівня видатків з державного бюджету на оплату праці працівників закладів охорони здоров'я

Згідно зі статтею 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» питання організації матеріально-технічного та фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я, які належать територіальним громадам, віднесено до повноважень відповідних рад.

Відповідно до норм пункту 3 частини першої статті 89 та пункту 3 частини першої статті 90 Кодексу видатки на надання медичної допомоги комунальними закладами охорони здоров'я здійснюються з відповідних місцевих бюджетів.

Згідно зі статтею 103-4 Кодексу на покриття поточних видатків місцевих бюджетів (крім видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв), передбачених у пункті 3 частини першої статті 89 та пункті 3 частини першої статті 90 Кодексу, спрямовується медична субвенція.

Головним розпорядником коштів медичної субвенції є Міністерство охорони здоров'я України.

У Законі України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» за бюджетною програмою 2311410 «Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам» передбачені видатки в обсязі 55 693 млн грн, що у зіставних умовах на 4 445 млн грн, або на 8,7 % більше показників 2018 року.

Відповідно до статті 51 Кодексу керівники бюджетних установ утримують чисельність працівників та здійснюють фактичні видатки на заробітну плату, включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах фонду заробітної плати, затвердженого для бюджетних установ у кошторисах.

Згідно з частиною четвертою статті 77 Кодексу місцеві ради під час затвердження бюджетів враховують у першочерговому порядку потребу в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати.

Відповідно до Порядку та умов надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23.01.2015 № 11 «Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» (далі – Порядок та умови), відповідні місцеві ради мають право додатково понад обсяги субвенції планувати та здійснювати з місцевих бюджетів оплату поточних та капітальних видатків закладів охорони здоров'я, включаючи погашення бюджетних зобов'язань минулих років, узятих на облік в органах Казначейства.

Таким чином, утворення простроченої кредиторської заборгованості з виплати заробітної плати працівникам закладів охорони здоров'я свідчить про недотримання місцевими органами влади вищезазначених вимог бюджетного законодавства.

Однією з причин такої ситуації може бути очікування місцевих органів влади на отримання додаткових коштів медичної субвенції, які за практикою останніх років щорічно надаються в кінці року за рахунок резерву коштів та нерозподілених видатків медичної субвенції.

Слід зазначити, що у 2018 році з метою вирішення проблемних питань щодо забезпечення видатків місцевих бюджетів на охорону здоров'я, у тому числі видатків на оплату праці з нарахуваннями, відповідно до окремих рішень Уряду місцеві бюджети отримали додатковий ресурс за рахунок резерву коштів та нерозподілених видатків медичної субвенції, а також перерозподілу видатків між бюджетними програмами Міністерства охорони здоров'я України у загальному обсязі 2,6 млрд гривень.

Однак у 2019 році загальний обсяг резерву коштів та нерозподілених видатків медичної субвенції значно менший і становить лише 667,7 млн грн, що свідчить про відсутність можливостей надати суттєву додаткову підтримку в поточному році місцевим бюджетам щодо забезпечення видатків на охорону здоров'я.

Ураховуючи викладене, з метою недопущення утворення до кінця року простроченої кредиторської заборгованості з виплати заробітної плати працівникам закладів охорони здоров'я Міністерство фінансів України листом від 01.07.2019 № 07050-02-3/16876 звернулося до Кабінету Міністрів України з пропозицією надати доручення відповідним місцевим органам влади спільно з Міністерством охорони здоров'я України:

- здійснити ґрунтовний аналіз щодо забезпеченості видатків місцевих бюджетів на охорону здоров'я до кінця поточного року, у тому числі видатків на оплату праці з нарахуваннями;

- забезпечити виконання статей 51 та 77 Кодексу в частині утримання керівниками бюджетних установ чисельності працівників та здійснення фактичних видатків на заробітну плату, включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах фонду заробітної плати; першочергового врахування під час затвердження місцевих бюджетів потреби в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати;

- упорядкувати структуру штатної чисельності працівників у межах затверджених асигнувань на оплату праці;

- вжити заходів щодо оптимізації існуючої мережі закладів охорони здоров'я (в тому числі з урахуванням перспективи долучення закладів до надання медичних послуг населенню в рамках реалізації заходів реформи фінансування системи охорони здоров'я) та приведення її у відповідність до фінансового ресурсу;

- вжити заходів щодо наповнення місцевих бюджетів, вишукування додаткових джерел надходжень до бюджетів, дотримання жорсткого режиму економії бюджетних коштів та посилення фінансово-бюджетної дисципліни;

- здійснити аналіз використання власних бюджетних коштів на непершочергові статті та напрями, в тому числі і на проведення виплат стимулюючого характеру, та вжити заходів щодо вишукування додаткових джерел для покриття дефіциту коштів на обов'язкові виплати з оплати праці тощо.

Також запропоновано доручити Міністерству охорони здоров'я України як головному розпоряднику коштів медичної субвенції посилити контроль за цільовим та ефективним витрачанням коштів медичної субвенції.

До зазначеного листа Мінфіну Кабінетом Міністрів України надано відповідне доручення від 03.07.2019 № 22328/1/1-19 Міністерству охорони здоров'я України, обласним та Київській міській держадміністраціям.

Щодо цільових видатків на лікування хворих на цукровий і нецукровий діабет та на лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу

Цільові кошти на лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет та на лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу передбачаються у складі медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для обласних бюджетів та бюджету м. Києва.

Головним розпорядником коштів медичної субвенції є Міністерство охорони здоров'я України.

Загальний обсяг цільових видатків на лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет та на лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу на 2019 рік відповідно становить 841,2 млн грн (із зростанням проти відповідного показника 2018 року на 139,7 млн грн, або 20 відсотків) та 1096,1 млн грн (із зростанням проти відповідного показника 2018 року на 51,3 млн грн, або 5 відсотків).

Під час формування та затвердження відповідних місцевих бюджетів не допускається зменшення обсягу зазначених цільових коштів.

При цьому згідно з пунктом 9 Порядку та умов передбачено, що відповідні місцеві ради мають право додатково понад обсяги субвенції планувати та здійснювати з місцевих бюджетів оплату поточних та капітальних видатків закладів охорони здоров'я.

За даними Державної казначейської служби України, на рахунках місцевих бюджетів станом на 01.01.2019 залишки коштів медичної субвенції становили 1809,2 млн гривень.

Таким чином, місцеві органи влади можуть спрямовувати видатки на лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет та на лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу у більших обсягах, ніж передбачено цільових коштів на цю мету у складі медичної субвенції.

Питання щодо забезпечення у 2020 та наступних роках необхідного рівня видатків на оплату праці працівників закладів охорони здоров'я, цільових видатків на лікування хворих на цукровий діабет та лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу мають опрацьовуватися Міністерством охорони здоров'я України в рамках реалізації заходів реформи фінансування системи охорони здоров'я.

Згідно із Законом України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» передбачено створення нового механізму фінансування надання медичних послуг та лікарських засобів, зокрема шляхом поступового переходу на оплату з державного бюджету медичних послуг та лікарських засобів, що входять до програми медичних гарантій.

Відповідно до зазначеного Закону та норм Кодексу з 1 липня 2018 року реалізація державних гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій запроваджена для первинної медичної допомоги, а з 1 січня 2020 року – для всіх видів медичної допомоги.

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1117 «Деякі питання реалізації державних гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій для первинної медичної допомоги на 2019 рік» затверджено Порядок реалізації державних гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій для первинної медичної допомоги на 2019 рік, відповідно до якого тарифи за надання медичних послуг, пов'язаних з первинною медичною допомогою, встановлюються як капітаційна ставка за обслуговування одного пацієнта в зеленому списку.

Визначені зазначеною постановою тарифи та коригувальні коефіцієнти до них за пацієнтів, які подали відповідному надавачу медичних послуг декларацію про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, дають можливість надавачам медичних послуг отримати значно більші кошти на свою діяльність та, відповідно, суттєво підвищити заробітну плату медичним працівникам, які надають первинну медичну допомогу.

Поступово буде запроваджено реалізацію державних гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій для інших видів медичної

допомоги, що також має привести до підвищення рівня заробітної плати медичних працівників, які надають відповідну медичну допомогу.

Щодо безкоштовного і пільгового забезпечення громадян лікарськими засобами необхідно зазначити, що згідно з положеннями Закону до 31 грудня 2019 року реімбурсація (відшкодування вартості лікарських засобів) здійснюється для визначеного Кабінетом Міністрів України переліку медичних станів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, а з 1 січня 2020 року запроваджується реімбурсація вартості лікарських засобів, передбачених програмою медичних гарантій.

Таким чином, порушене питання має опрацьовуватися Міністерством охорони здоров'я в рамках реалізації заходів реформи фінансування системи охорони здоров'я, передбаченої Законом.

До пункту 14

Щодо погашення заборгованості з різниці в тарифах підприємствам тепло- та водопостачання, удосконалення механізму стягнення заборгованості за житлово-комунальні послуги, продовження до 2020 року періоду реструктуризації заборгованості комунальних підприємств за спожиті енергоносії

Законом України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» видатків на погашення заборгованості з різниці в тарифах не передбачено.

При цьому Законом України від 16.07.2015 № 626 «Про внесення змін до деяких законів України у сфері комунальних послуг» внесено зміни до низки законів, відповідно до яких з 1 січня 2016 року:

- забороняється НКРЕКП встановлювати тарифи нижчі за економічно обґрунтований рівень;
- відшкодування втрат підприємств, що виникають протягом періоду розгляду розрахунків тарифів, встановлення та їх оприлюднення органом, уповноваженим встановлювати тарифи, включається до тарифу відповідно до порядку формування тарифів;
- органам місцевого самоврядування залишено право відшкодувати з відповідного місцевого бюджету виконавцям/виробникам різницю між встановленим розміром цін/тарифів та економічно обґрунтованими витратами на виробництво цих послуг у разі встановлення цими органами тарифів на житлово-комунальні послуги на рівні, що унеможливило отримання прибутку.

Таким чином, відсутні правові підстави для компенсації з державного бюджету різниці в тарифах, яка виникає у підприємств з 2016 року.

Також відсутні підтвердження НКРЕКП щодо наявності різниці в тарифах, яка виникла у підприємств до 2016 року. Так, за інформацією НКРЕКП (лист від 18.02.2019 № 1793/18.4.2/7-19), Комісія має принципову позицію щодо необхідності забезпечення цільового та обґрунтованого використання коштів субвенції з державного бюджету на погашення різниці в тарифах, яка полягає у тому, щоб зазначені кошти не спрямовувались на покриття понаднормативних та інших необґрунтованих (неефективних) втрат і витрат теплової енергії, води, палива, електроенергії та інших ресурсів, які враховуються у фактичній собівартості, та при цьому виникають з причин неефективної роботи підприємств теплоенергетики та водопровідно-каналізаційного господарства.

До пункту 15

Щодо встановлення оплати з державного бюджету гарантованих державою пільг, зокрема пільг на проїзд та послуги зв'язку

Витрати на надання пільг щодо оплати послуг зв'язку, пільгового проїзду у громадському транспорті, інших передбачених законодавством пільг згідно зі статтею 91 Кодексу віднесено до видатків місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів.

Відтак, рішення про відшкодування витрат за надані пільги з оплати послуг зв'язку, пільгове перевезення окремих категорій громадян тощо має розглядатися місцевими органами

виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за рахунок і у межах коштів, виділених на цю мету з відповідних місцевих бюджетів.

До пункту 16

Щодо врахування у державному бюджеті коштів на сплату енергопостачальним підприємствам штрафних санкцій по рішеннях суду, які виникли внаслідок несвочасного перерахування субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на пільги і субсидії

Будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету здійснюються лише за наявності відповідного бюджетного призначення, яке встановлюється законом про Державний бюджет України у порядку, визначеному Кодексом.

Відповідно до пункту 8 статті 7 Кодексу бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями.

У Державному бюджеті України на 2019 рік кошти за бюджетною програмою за КПКВК 3504040 «Заходи щодо виконання рішень суду, що гарантовані державою» передбачені у сумі 600 000 тис. гривень.

Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (далі – Закон) встановлено гарантії держави щодо виконання судових рішень та виконавчих документів, визначених Законом України «Про виконавче провадження», та особливості їх виконання.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в межах відповідних бюджетних призначень шляхом списання коштів з рахунків такого державного органу, а в разі відсутності у зазначеного державного органу відповідних призначень – за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Водночас дія Закону не поширюється на судові рішення, боржниками за якими є: орган місцевого самоврядування, підприємство, установа, організація, що належать до комунальної власності.

Таким чином, прийняти до обліку за вказаною бюджетною програмою виконання судових рішень, які стосуються органів місцевого самоврядування, не можливо, оскільки це суперечить вимогам Закону.

Виконання рішень судів про стягнення коштів місцевих бюджетів або боржників (органів місцевого самоврядування) повинно здійснюватися згідно із Законом України «Про виконавче провадження» та відповідно до норм Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 серпня 2011 р. № 845.

До пункту 19

Щодо визначення порядку автоматичної зміни умов договору оренди землі в частині розміру орендної плати за землю у разі зміни системи оподаткування або зміни нормативної грошової оцінки земель населеного пункту, ставок орендної плати

Орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності справляється відповідно до статті 288 ПКУ, якою визначено, що розмір та умови внесення орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності встановлюються у договорі оренди між орендодавцем (власником) і орендарем, а також визначено граничні розміри такої плати, які встановлюються у відсотках до нормативної грошової оцінки.

Водночас, враховуючи те, що плата за землю має статус місцевого платежу (пункт 10.1 статті 10 ПКУ), органи місцевого самоврядування, реалізуючи право, надане статтею 26 Закону України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон № 280), та виходячи зі статті 284 ПКУ, своїми рішеннями можуть встановлювати ставки плати за землю, у тому числі земельного податку та орендної плати, в діапазоні від «0» до максимально встановлених розмірів.

При цьому, виходячи з принципу пріоритетності норм ПКУ над нормами інших актів у разі їх суперечності, який закріплений у пункті 5.2 статті 5 ПКУ, до моменту внесення до такого договору відповідних змін, розмір орендної плати в будь-якому разі має бути встановлений у межах розмірів, встановлених пунктом 288.5 статті 288 ПКУ.

Договір оренди землі укладається за Типовою формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2004 № 220 «Про затвердження Типового договору оренди землі» (далі – Типовий договір).

Однією з істотних умов договору є орендна плата із зазначенням її розміру, індексації, форм платежу, строків, порядку її внесення і перегляду та відповідальність за її несплату. Також пунктом 13 Типового договору передбачено, що розмір орендної плати переглядається у випадках, передбачених законом.

Таким чином, норма пункту 13 Типового договору надає право органам місцевого самоврядування встановлювати розмір орендної плати за земельні ділянки державної або комунальної власності з урахуванням внесених законодавством змін, в тому числі в разі перегляду нормативної грошової оцінки земель відповідно до Закону України «Про оцінку земель» та зміни граничних розмірів орендної плати відповідно до ПКУ.

Таким чином, питання зміни розміру орендної плати за земельні ділянки державної або комунальної власності законодавчо врегульовано та не потребує внесення змін.

До пункту 20

Щодо забезпечення індексації нормативної грошової оцінки землі та майна

Відповідно до статті 75 Конституції України єдиним законодавчим органом державної влади в Україні є Верховна Рада України.

Отже, відповідно до чинного законодавства проведення змін загальних засад оподаткування платою за землю, як і будь-яким іншим податком, шляхом прийняття відповідних законодавчих змін до ПКУ належить до виключної компетенції Верховної Ради України.

Так, Законом України від 23.11.2018 № 2628 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» з метою мінімізації впливу інфляційних процесів у державі, уповільнення зростання собівартості продукції встановлено, що до 2023 року включно, індекс споживчих цін, що використовується для визначення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки землі, зокрема для цілей оподаткування платою за землю та єдиним податком четвертої групи, застосовується із значенням 100 відсотків.

Щодо питання скасування звільнення від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності із земельного податку для платників єдиного податку

Главою 1 «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності» ПКУ встановлено особливий механізм справляння податків і зборів, який передбачає заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку і може використовуватися юридичними особами та фізичними особами – підприємцями у разі їх відповідності встановленим вимогам.

Спрощена система є результатом компромісних рішень між представниками бізнесу і владою з метою підтримки та сприяння розвитку малого підприємництва з одночасним обмеженням її використання як інструментарію уникнення від оподаткування.

У частині визначення груп платників єдиного податку спрощена система є збалансованою, оскільки передбачає можливість обрання тієї чи іншої групи і відповідного рівня оподаткування залежно від виду господарської діяльності, кола кінцевих споживачів, обсягу річного доходу, кількості (відсутності) найманих працівників.

Отже, спрощена система оподаткування є підтримкою для малого та середнього бізнесу, який є основою підприємництва в Україні, та сприяє зайнятості населення.

Так, відповідно до абзацу четвертого пункту 297.1 статті 297 ПКУ платники єдиного податку звільнюються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на майно (в частині земельного податку), крім земельного податку за земельні

ділянки, що не використовуються платниками єдиного податку першої – третьої груп для провадження господарської діяльності та платниками єдиного податку четвертої групи для ведення сільськогосподарського товаровиробництва.

Одночасно зазначаємо, що враховуючи те, що відповідно до статті 10 ПКУ плата за землю належить до місцевих податків і зборів, органи місцевого самоврядування, реалізуючи право, надане статтею 26 Закону № 280 та виходячи зі статті 284 ПКУ, своїми рішеннями можуть встановлювати ставки податку земельного податку в діапазоні від «0» до максимально встановлених розмірів.

Таким чином, з метою збільшення сум податкових надходжень плати за землю до відповідних місцевих бюджетів органи місцевого самоврядування мають можливість на підставі законодавчо наданого права своїми рішеннями встановлювати більш високі ставки земельного податку для певних категорій земель у визначеному ПКУ діапазоні.

До пункту 21

Щодо використання актуальних показників чисельності населення

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459 «Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі» Мінекономрозвитку є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державної статистики.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 № 481 «Про затвердження Положення про Державну службу статистики України» Держстат є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі статистики, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України та який реалізує державну політику у сфері статистики.

Держстат відповідно до покладених на нього завдань, зокрема:

організовує і проводить статистичні спостереження за соціально-економічними та демографічними явищами і процесами, екологічною ситуацією в Україні та її регіонах шляхом збирання форм державної статистичної звітності та проведення спеціально організованих статистичних спостережень (переписів, одноразових обліків, опитувань, вибіркового обстеження, у тому числі населення (домогосподарств));

розробляє, вдосконалює та впроваджує звітно-статистичну документацію, а також типові форми первинної облікової документації, необхідної для проведення статистичних спостережень;

надає державним органам та органам місцевого самоврядування відповідну статистичну інформацію, у тому числі щодо кількості населення, яке проживає на території України;

забезпечує відповідно до законодавства збереження та захист статистичної інформації, дотримання її конфіденційності тощо.

Слід зазначити, що міністерства та інші центральні органи виконавчої влади у своїй діяльності керуються Конституцією України, Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» та іншими законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства України.

Таким чином, Міністерство фінансів України як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, керуючись законодавством України, при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів у розрізі місцевих бюджетів використовує офіційні дані Держстату (відповідального центрального органу виконавчої влади за статистичну інформацію) щодо розрахунків (оцінок) чисельності наявного міського та сільського населення на відповідну дату, які Держстат надає Міністерству фінансів України відповідно до Угоди щодо обміну інформацією між Державною службою статистики України та Міністерством фінансів України від 25.07.2016 № 15/13010-05/76.

З огляду на зазначене та те, що Міністерство фінансів України є лише користувачем статистичних даних, питання збору, обробки статистичної інформації, а також удосконалення основних підходів, методів та джерел інформації, що застосовуються при проведенні розрахунків (оцінок) чисельності населення, має вирішуватися Держстатом спільно з Мінекономрозвитку.

До пункту 25

Щодо законодавчого закріплення спрямування в повному обсязі збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення відповідних територій шляхом надання субвенції відповідним бюджетам місцевого самоврядування

Відповідно до частини другої статті 4 Кодексу виключно законом про Державний бюджет України визначаються надходження та витрати Державного бюджету України.

Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у Кодексі, застосовуються відповідні норми Кодексу.

Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, відповідно до статті 29 Кодексу зараховується до доходів загального фонду державного бюджету, тобто такі кошти не мають цільового призначення. Такі зміни були внесені до Кодексу Законом України від 28.12.2014 № 79-VIII з урахуванням рекомендацій Міжнародного валютного фонду, однією з яких було суттєве зменшення частки спеціального фонду у доходах бюджету.

Передбачена законами про Державний бюджет України на 2015 – 2018 роки субвенція перерахована з державного бюджету місцевим бюджетам в повному обсязі до бюджетних призначень.

У 2014 році перерахування субвенції не проводилось, оскільки не було затверджено розподілу коштів між місцевими бюджетами.

Станом на 25.07.2019 субвенція перерахована з державного бюджету місцевим бюджетам в повному обсязі до помісячного розпису асигнувань на січень–липень поточного року.